

Wetsvoorstel strafmaximumverhoging artikel 140a Sr

Consultatieverslag

1. Inleidend

Onderwerp van de consultatie

Naam:
Wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de verhoging van het wettelijk strafmaximum van deelname aan een terroristische organisatie

Van:
De Minister van Justitie en Veiligheid

Type voorstel:
Wetsvoorstel

Looptijd van de consultatie

Startdatum consultatie:
28 november 2022

Einddatum consultatie:
23 januari 2023

Doel van het voorstel en voorgelegde vraag

Doel van het wetsvoorstel:
Deelneming aan een terroristische organisatie is sinds 2004 strafbaar op grond van artikel 140a van het Wetboek van Strafrecht. Op dit moment geldt een maximale gevangenisstraf van 15 jaar. Dit strafmaximum is sinds 2004 niet meer gewijzigd. Terwijl terroristische organisaties zich sindsdien hebben ontwikkeld. Deelnemers van terroristische organisaties zijn bereid tot het plegen van de meest ernstige misdrijven. Daar hoort een hoog strafmaximum bij. Daarom wordt in dit wetsvoorstel geregeld dat het strafmaximum wordt verhoogd naar 20 jaar gevangenisstraf.

Voorgelegde vraag:
Wat is uw reactie op het conceptwetsvoorstel en de memorie van toelichting?

Opbrengst van de consultatie

Over dit wetsvoorstel zijn adviezen ontvangen van het College van procureurs-generaal (OM), de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) en de Raad voor de rechtspraak (Rvdr). Via internetconsultatie.nl zijn daarnaast vijf individuele reacties ontvangen.

2. Beeld van binnengekomen reacties

Thema's in de consultatiereacties

De noodzaak tot verhoging van het wettelijk strafmaximum wordt verschillend gewaardeerd. Volgens sommige reacties is daarvan sprake, volgens andere reacties is deze noodzaak onvoldoende onderbouwd. In de individuele reacties wordt ook aandacht gevraagd over de mogelijkheid tot het ontnemen van het Nederlanderschap in reactie op terroristische misdrijven.

Wijzigingen naar aanleiding van de consultatie

Naar aanleiding van de uitgebrachte adviezen is de memorie van toelichting aangevuld.

Aanvullende reacties

Ontnemen Nederlanderschap

In twee individuele reacties die zijn ontvangen via internetconsultatie.nl is gevraagd naar de mogelijkheid om het Nederlanderschap te kunnen ontnemen als iemand wordt veroordeeld voor deelneming aan een terroristische organisatie.

Reactie:

Het is op dit moment al mogelijk om het Nederlanderschap te ontnemen van een persoon die onherroepelijk is veroordeeld voor een terroristisch misdrijf, waaronder voor deelneming aan een terroristische organisatie. Dit volgt uit de Rijkswet op het Nederlanderschap (artikel 14). De Minister van Justitie en Veiligheid is degene die hiertoe bevoegd is. Een voorwaarde daarvoor is wel dat de veroordeelde naast de Nederlandse nationaliteit beschikt over minimaal één andere nationaliteit; het is namelijk wettelijk niet toegestaan om iemand staatloos te maken.

Het kabinet blijft in alle gevallen maximaal inzetten op intrekking van het Nederlanderschap, niet alleen van personen die onherroepelijk zijn veroordeeld voor een terroristisch misdrijf, maar ook van personen die zich in het buitenland hebben aangesloten bij een terroristische organisatie.

Geen aparte strafbarstellingen voor terroristische feiten, maar strafmaximumverhoging

In een van de individuele reacties wordt het voorstel gedaan om terroristische feiten niet apart strafbaar te stellen, maar om in plaats daarvan het mogelijk te maken een hogere straf op te leggen als een strafbaar feit wordt gepleegd met een terroristische oogmerk. Gevraagd wordt waarom is gekozen voor een apart "terrorismehoofdstuk" in het Wetboek van Strafrecht.

Reactie:

Voor veel terroristische misdrijven geldt dat de in deze reactie voorgestelde systematiek wordt gevolgd. Als een bepaalde strafbaar feit – bijvoorbeeld bedreiging – wordt gepleegd met een terroristisch oogmerk, dan kan de rechter een hogere straf opleggen.

Voor bepaalde misdrijven is wel voorzien in een aparte strafbepaling. Dat geldt ook voor deelneming aan een terroristische organisatie. Het verschil met een criminele organisatie, is dat een terroristische organisatie zich specifiek richt op het plegen van terroristische misdrijven. Daarom kan ook hiervoor een hogere straf worden opgelegd. De strafbaarstelling van deelneming aan een terroristische organisatie (artikel 140a Sr) is niet opgenomen in een apart "terrorismehoofdstuk" (een dergelijk hoofdstuk bestaat niet), maar is opgenomen na de strafbepaling over deelneming aan een criminele organisatie (artikel 140 Sr).

In een van de individuele reacties wordt gevraagd waarom is gekozen voor een hoger strafmaximum dan is voorgeschreven in Richtlijn 2017/41/EU inzake terrorismebestrijding en waarom niet is gekeken naar straffen die voor deelname aan een terroristische organisatie kunnen worden opgelegd in andere landen.

Reactie:

Het is vaak moeilijk om straffen tussen landen te vergelijken. De relatieve zwaarte van de straf hangt vaak ook samen met bijvoorbeeld de wijze waarop deze tenuitvoergelegd wordt en regelingen voor bijvoorbeeld voorwaardelijke of vervroegde invrijheidstelling.

Artikel 15 van Richtlijn 2017/41/EU schrijft voor welke straffen er minimaal moeten worden gesteld op bepaalde terroristische misdrijven in de lidstaten van de Europese Unie. Het staat lidstaten vrij om een hogere maximumstraf te bepalen. Om een passende straf te bepalen wordt gekeken naar meerdere factoren, waaronder de ernst van het feit en de verhouding tussen de straffen die op de verschillende strafbare feiten in het Wetboek van Strafrecht zijn gesteld. De maximumstraf moet daarbij ruimte bieden om ook op de meest ernstige verschijningsvormen, in de ernstigste gevallen, een passende straf op te leggen.